

GUNVOR HOFMO (1921-1995)

Gunvor Hofmo – mørkets sangerske – er lite interessant som samleobjekt, det er lett å få tak i alle hennes bøker, og det er bare de 5 første som koster noen hundrelapper. Vi vet sant å si heller ikke om det er noen samlere som har konsentrert seg om henne.

Men som en av etterkrigstidens virkelig store lyrikere *må* hun være med i vår oversikt. Siden det er minimalt å fortelle om diktsamlingenes sjeldenhet, blir dette derfor bare en kort, biografisk skisse.

Gunvor Hofmo var født i Oslo, men noen typisk bydikter er hun ikke. Og landskapene som hun skildrer er ikke håndgripelige, de er indre, sjelelige områder. Da Gunvor Hofmo debuterte, var vi i den mest optimistiske, nære oppbyggingsperioden etter "de fem lange og tunge årene", alle var fylt av fremtidshåp og lojalitet. Men slik var ikke den innadvendte, unge damen som i noen år hadde levert dikt og noveller til ukeblader og aviser, hun tok lite del i gleden over den nyvunne friheten. Til det var sorgen over hennes "tvillingsjel", den jødiske flyktningen Ruth Maiers død i Auschwitz, for stor. Ruth Maiers skjebne går som en rød, sorgens tråd gjennom hele Gunvor Hofmos dikterske virksomhet og lar henne aldri få ro.

Gunvor Hofmos forfatterskap kan – som hennes livsløp – deles i tre avsnitt: De første diktsamlingene fulgte etter og samtidig med alle hennes bidrag i for eksempel Dagbladet, Verdens Gang og Magasinet for Alle, deretter fulgte en stillhet på ikke mindre enn 16 år, mens den tredje perioden varte fra 1971 – med utgivelse av diktsamling nr. 6 – til hennes død. Det lange oppholdet var fylt av sykdom, opphold på psykiatrisk avdeling både på Ullevål og Gaustad, et turbulent samboerforhold med den 24 år eldre Astrid Tollefsen og en innett vegring mot å vise seg offentlig. I 1964 forsøkte hun å ta livet av seg, hun ble diagnostisert som schizofren, noe som gav seg utslag i at hun blant annet anklaget Astrid Tollefsen for å stjele hennes identitet. Det meste av årene 1964-1975 var hun sammenhengende syk, men fra slutten av 1960-årene viste det seg en viss bedring, så i 1975 kunne hun flytte inn i foreldrenes gamle blokkleilighet på Simensbråten, der hun bodde de siste 20 årene av sitt liv, 20 år da hun knapt nok var utenfor leiligheten. Men hele tiden skrev hun, diktsamlingene kom jevnt og trutt. Også i sykdomstiden produserte hun mye, dikt så vel som prosa, og en del av dette er offentliggjort i Jan Erik Volds fantastisk grundige bok: "Mørkets sangerske. En bok om Gunvor Hofmo", Gyldendal, 2000. Anbefales!

GUNVOR HOFMOS FØRSTEUTGAVER:

- 1946: Jeg vil hjem til menneskene. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av E(dith) M(ohn).*
- 1948: Fra en annen virkelighet. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Johnny Halvorsen.
- 1951: Blinde nattergaler. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag tegnet av Johnny Halvorsen.
- 1954: I en våkenatt. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag tegnet av Johnny Halvorsen.
- 1955: Testamente til en evighet. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag tegnet av Johnny Halvorsen.
- 1971: Gjest på jorden. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1972: November. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1973: Veisperringer. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1974: Mellomspill. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.

- 1976: Hva fanger natten. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1981: Nå har hendene rørt meg. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1984: Gi meg berget. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1986: Stjernene og barndommen. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1987: Nabot. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1989: Ord til bilder. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, illustrert. (Auguste Renoir: Kvinne som kjemmer håret).
- 1990: Fuglen. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Clas Hansen.
- 1991: Navnløst er alt i natten. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, tegnet av Kari Helene Dæhlie.
- 1992: Tiden. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag.
- 1994: Epilog. Dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag, typografisk.

Samlede dikt:

- 1968: Samlede dikt. Gyldendal. Lanternebok nr. 105.
Innbinding: Omslag, tegnet av Gunnat Lilleng.
Ny utgave i 1996 ble redigert av Jan Erik Vold, som også har skrevet et etterord.

Etter Gunvor Hofmos død er utgitt:

- 1997: Etterlatte dikt. Gyldendal.
Innbinding: Omslag.
- 1999: Jeg glemmer ingen. Med fem akvareller av Ruth Maier. Etterord: Jan Erik Vold. Gyldendal.
Innbinding: Pappbind. Vareomslag med portrett av Hofmo.